

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання кафедри
англійської філології
№ 1 від 28 серпня 2020 року
Завідувач кафедри

 В. А. Ущина

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
В СЕРЕДНІЙ І СТАРШІЙ ШКОЛІ**

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Освітньо-професійна програма	Англійська мова
Форма навчання	Денна, заочна
Курс	II (денна), II (заочна)
Семестр	IV (денна), IV (заочна)

Луцьк 2020

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта. Мова і література (англійська) Середня освіта. Англійська мова Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік навчання 2
		Семестр 4 ий
		Лекції 40 год.
		Практичні (семінарські) 28 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 72 год.
	Консультації 10 год.	
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта. Мова і література (англійська) Середня освіта. Англійська мова Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік навчання 2
		Семестр 4
		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 12 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 100 год.
	Консультації 18 год.	
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Ніфака Тетяна Павлівна
Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри англійської філології
Контактна інформація	0957631609

	nifakatania@gmail.com
	tnifaka@eenu.edu.ua
Дні занять	Згідно розкладу, за попередньою домовленістю http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi
	Особисто та on-line

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Навчальна дисципліна «Методика викладання іноземної мови в середній і старшій школі» читається студентам-бакалаврам 2 курсу денної та заочної форми навчання факультету іноземної філології. **Об'єктом** курсу виступає процес формування англомовної комунікативної компетентності учнів навчальних закладів середньої освіти як державної так і приватної форми власності. **Предметом** є прийоми, методи, режими та засоби навчання іноземних мов. Цей курс дає можливість студентам дізнатися про новітні вітчизняні та зарубіжні технології організації та проведення навчального процесу з англійської мови у закладах середньої освіти, сформувати особисту професійну компетентність, бути знаючим конкурентноспроможним, творчим, викладачем закладів середньої освіти.

2. Пререквізити.

Підґрунтям для викладання курсу «Методика викладання іноземної мови в середній і старшій школі» слугує комплекс знань, навичок та вмінь з лінгвістики (фонетика, граматики, лексикологія), стилістики, теорії комунікації, країнознавства, педагогіки, психології, філософії, літературознавства. Постреквізити (дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення методики викладання іноземних мов у закладах освіти) включають всі дисципліни, що забезпечують професійну підготовку викладача іноземної мови, виробничі та педагогічні практики.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета теоретичного курсу «Методика викладання іноземної мови в середній і старшій школі» передбачає формування у студентів професійної компетентності, яка протягом вивчення даної дисципліни реалізується через:

- 1) представлення головних компонентів теорії сучасного викладання іноземних мов у закладах середньої освіти та навчання студентів використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань;
- 2) ознайомлення студентів з сучасними тенденціями в навчанні іноземних мов як у нашій країні, так і за кордоном;
- 3) розкриття суті складових частин і засобів сучасної методики як науки;

4) спрямування студентів на творчий пошук під час практичної діяльності у школі;

5) навчання методичних основ організації навчально-виховного процесу з іноземних мов у закладах середньої освіти; б) розвиток вмінь самостійного методичного дослідження.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Методика викладання іноземної мови в середній і старшій школі» є створення у студентів теоретичної бази, що розкриває закономірності процесу навчання іноземних мов як засобу спілкування та включає знання базових і суміжних з методикою наук в інтегрованому вигляді; ознайомлення студентів з основними методами, системами, прийомами, формами та засобами навчання іноземних мов як у вітчизняній методиці викладання так і в зарубіжній, проведення їх порівняльного аналізу; розвиток вмінь студентів творчо застосовувати свої знання.

4. Результати навчання (компетентності).

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях: теоретичні основи методики викладання іноземних мов, а також положення базових та суміжних з методикою наук в інтегрованому вигляді; сучасні концепції навчання іноземних мов у закладах середньої освіти; цілі, завдання та умови навчання іноземних мов у різних класах закладах середньої освіти; сучасні методи, прийоми, режими навчання різних видів мовленнєвої діяльності; типи, види вправ; шляхи використання сучасних інноваційних технологій; специфіка методики викладання іноземних мов у різних типах закладів середньої освіти.

У студентів будуть сформовані такі **загальні компетентності**:

- 1) здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- 2) здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- 3) здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- 4) здатність бути критичним і самокритичним;
- 5) здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями;
- 6) здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- 7) уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- 8) здатність працювати в команді та автономно;
- 9) здатність спілкуватися іноземною мовою;
- 10) здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- 11) здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

- 12) навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- 13) здатність проведення досліджень на належному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- 1) здатність усвідомлювати структуру методичної науки та її теоретичних основ;
- 2) здатність виконувати типові професійні завдання, пов'язані з діяльністю викладача іноземних мов;
- 3) здатність орієнтуватися в сучасних тенденціях реалізації міжкультурної іншомовної освіти у закладах середньої освіти;
- 4) здатність планувати й організовувати освітній процес з іноземних, проектувати власну професійно-методичну діяльність;
- 5) здатність аналізувати й відбирати сучасні методи, технології і засоби навчання, контролю й оцінювання та ефективно використовувати їх для забезпечення освітнього процесу з іноземних;
- 6) здатність здійснювати виховання засобами англійської мови;
- 7) здатність аналізувати власну професійно-методичну діяльність, здійснювати методичну рефлексію, узагальнювати позитивний досвід колег;
- 8) здатність організувати самостійну навчально-пізнавальну діяльність і самостійну роботу учнів з іноземних мов, створювати умови для реалізації індивідуальних особливостей їхнього учіння з використанням сучасних засобів і технологій навчання;
- 9) здатність розвивати інтелектуальну й емоційну сфери учнів, індивідуальний стиль навчально-пізнавальної діяльності, професійно орієнтовані інтереси, здібності, вміння самовдосконалення й саморозвитку;
- 10) здатність використовувати англійську мову як мету і засіб навчання;
- 11) здатність виконувати наукові дослідження у галузі методики навчання іноземних мов;
- 12) здатність реалізовувати міжпредметні зв'язки;
- 13) здатність застосовувати інноваційні підходи до навчання іноземних мов і культур;
- 14) здатність здійснювати виховання засобами англійської мови;
- 15) здатність аналізувати власну професійно-методичну діяльність, здійснювати методичну рефлексію, узагальнювати позитивний досвід колег;
- 16) здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення;
- 17) здатність до організації ділової комунікації.

У студентів будуть сформовані ще такі компетентності: професійна (здатність ефективно вирішувати професійні завдання в реальних умовах навчання), інформаційна (пошук інформації та її адаптація до особливостей навчального процесу), комунікативна (здатність забезпечувати прямий та зворотній зв'язок з учнями).

5. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2 (денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекц.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи методики викладання іноземної мови (ІМ)						
Тема 1. Мета та завдання навчальної дисципліни МВІМ.	5	2		3		ДС + ДБ + РК
Тема 2. Базисні науки методики викладання ІМ.	5	2		3		ДС + ДБ + РК
Тема 3. Сучасні підходи до вивчення ІМ.	5	2		3		ДС + ДБ + РК
Тема 4. Мета та зміст навчання ІМ.	5	2		3		ДС + ДБ + РК
Тема 5. Сучасні методи та технології навчання іноземних мов та культур.	5	2		3		ДС + ДБ + РК
Тема 6. Система вправ до вивчення ІМ.	10	2	2	4	2	ДС + ДБ + РК+Т/3
Разом за модулем 1	35	12	2	19	2	3
Змістовий модуль 2. Формування англомовних мовних компетентностей						
Тема 7. Методика формування фонетичної компетентності.	7	2	2	3		ДС + ДБ + РК+Т/3
Тема 8. Формування лексичної компетентності.	10	2	4	4		ДС + ДБ + РК+Т/4
Тема 9. Формування англомовної граматичної компетентності.	10	2	2	4	2	ДС + ДБ + РК+Т/4
Тема 10. Методика формування іншомовної компетентності у техніці читання.	7	2	2	3		ДС + ДБ + РК+Т/3
Тема 11. Методика формування іншомовної компетентності у техніці письма.	7	2	2	3		ДС + ДБ + РК+Т/3
Разом за модулем 2	41	10	12	17	2	17
Змістовий модуль 3. Формування англомовних мовленнєвих компетентностей						
Тема 12. Формування іншомовної	7	2	2	3		ДС + ДБ +

компетенції в аудіюванні.						РК+Т/3
Тема 13. Формування іншомовної компетентності у читанні.	9	2	4	3		ДС + ДБ + РК+Т/4
Тема 14. Формування іншомовної компетентності у діалогічному мовленні.	8	2	2	4		ДС + ДБ + РК+Т/3
Тема 15. Формування іншомовної монологічної компетентності.	10	2	2	4	2	ДС + ДБ + РК+Т/4
Тема 16. Формування іншомовної компетентності у писемному мовленні.	10	2	2	4	2	ДС + ДБ + РК+Т/3
Разом за модулем 3	44	10	12	18	4	17
Змістовий модуль 4. Організація та забезпечення процесу викладання іноземних мов						
Тема 17. Контроль та планування навчального процесу з іноземної мови.	8	2	2	4		ДС + ДБ + РК+Т/2
Тема 18. Індивідуалізація процесу формування іншомовної комунікативної компетентності.	9	2		5	2	ДС + ДБ + РК
Тема 19. Позакласна робота з іноземної мови.	7	2		5		ДС + ДБ + РК
Тема 20. Методи викладання у методиці навчання ІМ.	6	2		4		ДС + ДБ + РК
Разом за модулем 4	30	8	2	18	2	3
Всього годин/балів	150	40	28	72	10	40

Таблиця 2а (заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекц.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи методики викладання іноземної мови (ІМ)						
Тема 1. Мета та зміст навчання ІМ.	12	2		10		ДС + ДБ + РК
Тема 2. Система вправ для формування комунікативної компетентності.	26	2	2	20	2	ДС + ДБ + РК/5

Разом за модулем 1	38	4	2	30	2	5
Змістовий модуль 2. Формування англомовних мовних компетентностей						
Тема 3. Формування фонетичної компетентності.	24	2		20	2	ДС + ДБ + РК/4
Тема 4. Формування лексичної компетентності.	16	2	2	10	2	ДС + ДБ + РК/4
Тема 5. Формування граматичної компетентності.	16	2	2	10	2	ДС + ДБ + РК/4
Разом за модулем 2	56	6	4	40	6	12
Змістовий модуль 3. Формування англомовних мовленнєвих компетентностей						
Тема 6. Формування мовленнєвих компетентності в аудіюванні.	14	2		10	2	ДС + ДБ + РК/4
Тема 7. Формування мовленнєвої компетентності у читанні.	14	2		10	2	ДС + ДБ + РК/5
Тема 8. Формування мовленнєвих компетентності у говорінні.	6	2	2		2	ДС + ДБ + РК/5
Тема 9. Формування мовленнєвої компетентності у писанні.	6	2	2		2	ДС + ДБ + РК/4
Разом за модулем 3	40	8	4	20	8	18
Змістовий модуль 4. Організація та забезпечення процесу викладання ІМ						
Тема 10. Урок – основна форма організації навчального процесу з ІМ.	16	2	2	10	2	ДС + ДБ + РК/5
Разом за модулем 4	16	2	2	10	2	5
Всього годин/балів	150	20	12	100	18	40

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота студентів включає: опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу; поглиблене вивчення окремих тем лекційного курсу та питань, що не розглядаються в курсі лекцій; підготовка до виступів на практичних заняттях; проведення аналізу підручників з англійської мови для закладів середньої освіти; здійснення аналізу мовного та мовленнєвого матеріалу підручників; ведення методичної папки; систематизація матеріалу перед іспитом.

IV. Політика оцінювання

Діагностика успішності навчання студентів здійснюється шляхом проведення поточного та підсумкового контролю. Поточне оцінювання реалізується під час проведення практичних занять у формі опитування, виступів, перевірки виконаних студентами самостійних та індивідуальних завдань. Поточна модульна оцінка є сумою балів, які отримує студент за поточну роботу з тем, що вивчаються. Поточне оцінювання студентів відбувається на двох видах занять:

1) обговорення питань практичного заняття та 2) демонстрація фрагментів уроків англійської мови. Максимальна сума балів, яку може отримати студент протягом першого виду занять, становить 3 бали.

До критеріїв, що визначають кількість отриманих студентом балів відносяться:

- правильне теоретичне викладення матеріалу (1 бал);
- практична реалізація теоретичних положень (0,5 бала);
- творчість, використання додаткових джерел (0,5 бала);
- самостійність презентації (0,5 бала);
- суттєве доповнення (0,5 бала).

На отримання максимальної кількості балів (4) на другому виді занять впливають такі критерії:

- відповідність етапів формування мовних навичок та розвитку мовленнєвих вмінь (1 бал);
- доцільність вибору та застосування методів адекватних формуванню навичок та розвитку вмінь (0,5 бала);
- правильність та ефективність вибору прийомів здатних реалізувати навчальні цілі (0,5 бала);
- новизна та різноманітність прийомів, результативність їх використання (0,5 бала);
- мовна та мовленнєва компетенція студента (0,5 бала);
- використання допоміжних засобів навчання (0,5 бала);
- вміння студента триматися перед аудиторією, контакт з “учнями” (0,5 бала).

Методична папка оцінюється в 1 бал і включає:

1) доцільний та ефективний добір методів, прийомів та режим навчання, мовне оформлення (0,5 бала);

2) самостійне правильне оформлення фрагментів уроків з формування мовної та мовленнєвої компетентностей (0,5 бала).

Студент допускається до відпрацювання пропущеного заняття протягом 10 днів після його проведення. Максимальна кількість практичних занять, яку студент може відпрацювати, становить не більше 30% від кількості занять за навчальним планом. У разі відсутності з поважної причини на лекційному занятті студент представляє конспект теми, яку

вивчали на пропущеному занятті. Максимальна кількість балів поточного контролю становить 40.

Студент має дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль реалізується у формі семестрового іспиту. Іспит складається з двох частин: письмового (виконання студентами контрольного завдання у формі тестів множинного вибору) та усного (опитування). Складання іспиту здійснюється під час екзаменаційної сесії згідно із затвердженим факультетом іноземної філології графіком навчального процесу та розкладом.

Підсумкова оцінка визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS. Максимальна кількість балів за виконання тестів складає 30, за усне опитування 30 балів також. Критерії оцінювання екзаменаційних питань: перше (теоретичне) питання (15 балів) оцінюється за критеріями: відповідність змісту; повнота і ґрунтовність викладу; доказовість викладу; термінологічна коректність; точність виконання практичного завдання. Максимальна кількість балів – 3 до кожного критерія. Друге питання (захист плану-конспекту уроку) оцінюється за критеріями: методична грамотність; здатність до обґрунтування методичних рішень; правильність оформлення плану_конспекту. Максимальна кількість балів – 5 до кожного критерія.

VI. Шкала оцінювання

Таблиця 4

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (екзамен)	
90 - 100	A	Відмінно	
82 - 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 - 74	D	Задовільно	
60 – 66	E		
1 - 59	Fx	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основний перелік:

1. Вишневецький О. І. Методика навчання іноземних мов: навч. посібник. К.: Знання, 2010. 206 с.
2. Гальскова Н. Д., Гез Н. И. Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. Заведений. М.: Изд. центр «Академия», 2004. 236 с.
3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2002. 328 с.
4. Методика викладання іноземних мов і культур: теорія і практика / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е.Борецька [та ін.]. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезикова [та ін.]. К.: Вид. центр «Академія», 2010. 327 с.
6. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов. К.: Ленвіт, 2008. 285 с.
7. Паршикова О. О. Комунікативно-ігровий метод навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи. Донецьк: Вид-во «Вебер», 2009. 296 с.
8. Підручники і навчально_методичні комплекси з іноземних мов.
9. Hadfield, J. 2010. Introduction to Teaching English. Oxford, 2010.
10. Harmer, J. 2004. The Practice of Language Teaching. Longman, 2004.
11. Slattery, M. 2009. Willis J. Introduction for Primary Teachers. Oxford, 2009.

Додатковий перелік:

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. К.: Ленвіт, 2003. 273 с.
2. Іноземні мови в навчальних закладах: Науково-методичний журнал. – Київ.
3. Іноземні мови: Науково-методичний журнал. – Київ.
4. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / під кер. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2002. 328 с.
5. Коньшева А. В. Игровой метод в обучении иностранному языку. СПб.: Каро, 2006. 192 с.
6. Пассов Е.И. Методика как теория и технология иноязычного образования. Елец: ЕГУ им. И. А. Бунина, 2010. 543 с.
7. Пассов Е. И., Кузовлёва Н. Е. Урок иностранного языка. Ростов на Дону: Феникс. М.: Глосса-Пресс, 2010. 640 с.

8. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс: пособие для студентов пед. вузов и учителей. М.: Астрель: Полиграфиздат, 2010. 238 с.
9. Тести для всіх, хто вивчає іноземні мови / Укл. Г. І. Артемчук, С. Ю. Ніколаєва та ін.. К.: Ленвіт, 2003. 168 с.